

GASVERGIFTIGING.

In mijn mededeeling over gasvergiftigingen in No. 7 (tweede helft) van dit *Tijdschrift* sprak ik de wenschelijkheid uit, dat voortaan door het Centraal Bureau voor de statistiek de gasvergiftigingen als doodsoorzaak, *onderverdeeld naar de soort van het gas*, zouden verzameld worden. De directeur van het Centraal Bureau voor de statistiek was nu zoo beleefd mij mede te deelen, dat het in zijn voornemen lag in de sterftestatistiek voortaan, te beginnen met 1924, de gevallen van (leiding) gasvergiftiging afzonderlijk te vermelden. Dit is inderdaad een verheugende tijding.

Ik meen goed te doen dit bekend te maken, opdat de geneeskundigen bij de invulling der doodsoorzaken hiermede rekening zullen kunnen houden.

Van den hoofdingenieur, hoofd der distributie-afdeeling der gemeente-gasfabrieken te Amsterdam, ontving ik bericht, dat aldaar nieuw aangeschafte gasmaskers „Puretha” zouden beproefd worden en dat hij gaarne bereid zou zijn mij den uitslag te zijner tijd mede te deelen. Van dit beleefde aanbod zal ik natuurlijk gebruik maken en, indien de uitkomsten daartoe aanleiding geven, hoop ik, nog nader daarop terug te komen.

Amsterdam, 5 October, 1924.

D. BROCX.

EEN GEVAL VAN EEN BEGINNEND HERSTEL TE LOURDES.

Feiten en beschouwingen, als door WESTERMAN gegeven, waren den geneeskundigen te Lourdes zeer goed bekend. In dit opzicht is hier, wat de gelijksoortigheid der feiten en de gelijkheid der voorstellingen en beschouwingen betreft, niet het minste nieuws geboden. Dergelijke psychische overwegingen hebben ook in dit geval een zeer groot deel van den tijd der discussies geëischt. Zelf heb ik juist die discussie in deze richting geopend. Op grond van alles, wat men van haar wist, door de mededeelingen en onderzoekingen harer vroegere en latere Engelsche niet-katholieke dokters, o.w. chirurgen, door onderzoek te Lourdes, ten slotte in het Bureau aldaar, bleek het den verzamelden collegae niet redelijk in deze patiënte een onder den invloed van min of meer hysteriologisch auto- of heterogegugereerde verbeeldingen staande persoon te zien. WESTERMAN moge weten, dat juist de hysterische, al of niet psycho-analytisch of synthetisch behandelde patiënten het slechtst over Lourdes te spreken zijn, omdat hun aandeel in het geheel der duurzaam aldaar verkregen genezingen bijna nihil is. De waardeering is menigmaal wederkeerig en zoo woonde ik zelf bij het energiek, m.i. zelfs te bruuft afwijzen door dr. MARCHAND van een vrouw, die nog geen half uur te voren uit een verlamming uit haar ziekenwagentje plotseling was opgerezen, toegejuicht door het volk. Zij begaf zich naar het Bureau, maar dr. MARCHAND joeg haar er uit en grëndelde de deur.

Blijft ook de mogelijkheid van een plotseling centraal psychisch „réveil” na lang en stil gedragen leed door psychisch, functioneel-neurologisch zich uitend letsel. Juist hierop heeft de medisch-psychologisch begaafde paus BENEDICTUS XIV in de 18de eeuw in zijn gestrengere regelen voor het onderzoek van mogelijk miraculeuse genezingen met hoogsten ernst gewezen. De artsen te Lourdes meenden, dat ook dergelijke of andere gelijksoortige psychische verschijnselen in dit geval uitgeschakeld konden worden. Niemand onzer stond hier het wonder voor den geest, alleen het huidig geneeskundig onverklaarbaar-zijn van dit beginnend herstel van dat meisje. Het boek „Trente guérisons enregistrées au Bureau médical à Lourdes”, uit de jaren 1919—1922, geschreven door dr. MARCHAND, en pas verschenen, geeft uit de vele duurzame genezingen dier laatste jaren een dertigtal, waarvan de minst gedocumenteerde genezing nog verre boven de hier besprokene van het Engelsche meisje uitgaat. Te Lourdes genezen bijna geen hysterischen, maar meest organisch-zieken. Een 6-tal dergelijke genezingen te Lourdes, na 1922 verkregen, zijn door mij zelf uitvoerig beschreven. Twijfelen aan het organisch zijn dier ziekten zou twijfelen, menigmaal zelfs wanloopen, zijn aan alle redelijke grondslagen der huidige geneeskundige erkenningsleer. Zoover durf ik als arts niet gaan.

Te Lourdes werkt blijkbaar een andere kracht, wat reeds door vele niet-katholieke meta-physische en paraphysiologische psychologische artsen onomwonden is erkend.

Gouda, 5 October 1924.

A. C. A. HOFFMAN.